

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/73/2016
Identifikačné číslo spisu:	5808899755
Dátum vydania rozhodnutia:	14.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5808899755.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu J. Q., bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského č. 1718, proti žalovanej H. R., bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. Petrom Škerlíkom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, J. Ľatliaka č. 2051/8, o vypratanie nehnuteľnosti, vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2 C 147/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 1. októbra 2015 sp. zn. 9 Co 555/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou z 8. júla 2002 sa právny predchodca žalobcu (Oravské spotrebné družstvo, po zmene obchodného mena COOP Jednota Trstená, so sídlom v Trstenej, Hattalova č. 100, IČO: 36 012 815) domáhal uloženia povinnosti žalovanej vypratať označený priestor v Hoteli Roháč (ďalej len „hotel“), súp. č. XXX, ležiaceho na parcelách registra C. parc. č. XXX a XXX, zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX v katastrálnom území B.. Žalobu odôvodnil tým, že sám je väčšinovým podielovým spoluvlastníkom hotela a žalovaná užíva priestor na základe neplatnej nájomnej zmluvy, nakoľko prenajímateľ (Urbár Trstená) nebol na uzavretie takej zmluvy oprávnený.

2. Okresný súd Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. marca 2015 č.k. 2 C 147/2008-539 uložil žalovanej povinnosť vypratať označený priestor do pätnástich dní od právoplatnosti rozsudku. Dospel k záveru, že prenajímateľ nikdy nebol vlastníkom hotela (boli nimi jeho jednotliví členovia na základe reštitúcií), preto nájomná zmluva uzavretá so žalovanou je absolútne neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka). Naproti tomu právny predchodca žalobcu bol v čase podania žaloby podľa zápisu v katastri nehnuteľností väčšinovým spoluvlastníkom hotela, a aj keď bolo jeho vlastníctvo spochybnené z dôvodu možnej neplatnosti nadobúdacieho titulu (dohody o prevode nepeňažného podielu, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený Správou katastra Tvrdosín pod č. V 2636/96), bol minimálne oprávneným držiteľom, ktorý mal nárok domáhať sa vypratania priestoru

žalovanou v zmysle § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na základe scudzovacej (kúpnej) zmluvy (ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený Správou katastra Tvrdošín pod č. V 1333/2009), prešiel tento nárok na žalobcu, preto žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

3. Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovanej rozsudkom z 1. októbra 2015 sp. zn. 9 Co 555/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, v plnom rozsahu sa stotožniac s jeho skutkovými zisteniami i právnymi závermi (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Namietala, že k odňatiu jej možnosti konať pred súdom došlo nedostatočným odôvodnením rozhodnutí súdov nižších inštancií, ktoré sa nevysporiadali s jej podstatnými argumentmi a jeho zistenia nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Súd prvej inštancie bez náležitého odôvodnenia považoval žalobcu a jeho právnych predchodcov za oprávnených držiteľov väčšinového spoluvlastníckeho podielu k hotelu, aj keď skutkové okolnosti prípadu tomu nenasvedčovali. Odvolací súd nenariadil na prejednanie odvolania pojednávanie, hoci pre to boli dané dôvody podľa § 214 ods. 1 písm. a/ a d/ O.s.p., a v odôvodnení iba odkázal na správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia. Týmto postupmi jej súdy odňali možnosť pred nimi konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Konanie je zaťažené i vadou podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (iná vada), a to z dôvodu nesprávneho hodnotenia dôkazov, najmä pokiaľ ide o právny základ nároku žalobcu. Rozhodovanie o hospodárení so spoločnou vecou, vrátane vypratania, je totiž výhradným právom spoluvlastníka a nie držiteľa, ktorého dobromyseľnosť je navyše sporná. Spoluvlastníčkou hotela je aj žalovaná, ktorá má z tohto titulu právo priestor užívať. Medzi spoluvlastníkmi nedošlo k žiadnej dohode, ktorá by žalovanú v jeho užívaní obmedzovala, resp. žalobcu oprávňovala domáhať sa voči nej jeho vypratania. Hoci tieto skutočnosti namietala aj v odvolaní, odvolací súd na ne nijako nereagoval, preto je jeho rozsudok nepreskúmateľný, čo samo osebe predstavuje inú vadu konania. V súvislosti s otázkou povahy práva žalobcu k hotelu (vlastníctvo či držba spoluvlastníckeho podielu) došlo tiež k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Záver súdu prvej inštancie o existencii oprávnenej držby neobstoí s ohľadom na to, že súd mal vedomosť o opakovanom spochybnení platnosti zmluvy (dohody o prevode nepeňažného podielu), na základe ktorej mal právny predchodca žalobcu svoj spoluvlastnícky podiel nadobudnúť. Z týchto dôvodov žiadala dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť; prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania nezakladá. Žalovaná v dovolaní len zopakovala argumenty uplatnené už v konaní pred súdom prvej inštancie, ktorými sa tento súd v potrebnej miere aj zaoberal, a to najneskôr po zrušení jeho predchádzajúceho rozsudku, kedy v zmysle záverov odvolacieho súdu doplnil dokazovanie vo viacerých smeroch.

6. Dovolanie bolo podané do 30. júna 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho odvolacieho

prieskumu.

8.1. Dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

8.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

9. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 8.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

10. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

11. V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky tých rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým bolo dovolanie prípustné.

12. Dovolanie žalovanej by vzhľadom na vyššie uvedené vyvolalo ňou sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.

12.1. Dovolateľka procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

12.2. Prípustnosť dovolania je odôvodnená § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Podľa dovolateľky odňatie jej možnosti konať pred súdom spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií a v nenariadení pojednávania odvolacím súdom.

12.3. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Obsah spisu nijako nenasvedčuje tomu, že by bolo dovolateľke niektoré z týchto oprávnení odňaté.

12.4. Pokiaľ dovolateľka namieta nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov, spočívajúcu v ich nedostatočnom odôvodnení, dovolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko prijaté na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho

súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

12.5. Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo. Aj keď je odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu stručné, založené len na konštatovaní správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ide o postup, ktorý zodpovedá ustanoveniu § 219 ods. 2 O.s.p. účinnému do 30. júna 2016. Uvedené ustanovenie reagovalo na súdnu prax v prípadoch úplných a presvedčivých rozhodnutí súdov prvého stupňa, keď odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu bolo len kopírovaním vecne správnych dôvodov napadnutého rozhodnutia. Išlo o úpravu, ktorá umožňovala odvolaciemu súdu sústrediť sa už len na doplnenie presvedčivosti rozhodnutia, ak to považoval za potrebné. O praktickom význame uvedeného ustanovenia svedčí skutočnosť, že ho v totožnom znení prevzala aj právna úprava účinná od 1. júla 2016 (§ 387 ods. 2 CSP). V danom prípade je potrebné prihliadnuť tiež na to, že predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie (rozsudok zo 6. februára 2012, č.k. 2 C 147/2008-459) bolo odvolacím súdom zrušené (uznesením zo 7. júna 2012 sp. zn. 9 Co 121/2012) vzhľadom na potrebu doplnenia dokazovania. Keďže opätovné rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z pokynov odvolacieho súdu uvedených v zrušujúcom uznesení, odvolací súd už zjavne nepovažoval za účelné dôvody jeho správnosti opakovať. Za vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

12.6. Procesné oprávnenie účastníka konania byť prítomný na pojednávaní realizovali sudy do 30. júna 2016 tak, že na prejednanie vecí samej nariadili pojednávanie, na ktoré predvolali účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť bola potrebná (§ 115 O.s.p.). Realizácia tohto procesného oprávnenia účastníka ale neprichádzala do úvahy vtedy, keď súd v súlade so zákonom konal a rozhodoval bez nariadenia pojednávania. Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. účinného do 30. júna 2016, bol odvolací súd povinný nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie len vtedy, ak išlo o odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej a zároveň bola daná aspoň jedna z podmienok uvedených pod písm. a/ až d/ tohto ustanovenia. Pokiaľ odvolací súd dospel k záveru, že žiadna taká podmienka daná nie je, pojednávanie nebol povinný nariadiť. V danom prípade procesné strany boli riadne upovedomené o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu spôsobom, ktorý zodpovedá zákonu (§ 156 ods. 3 O.s.p.). Postupom súdu, ktorý je v súlade so zákonom, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľky konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

12.7. Vzhľadom na opakované námietky dovolateľky týkajúce sa väd dokazovania dovolací súd uvádza, že do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, prípadné nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012. Dodáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

13. Pokiaľ sa v dovolaní namieta, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná do 30. júna 2016 považovala aj vadu tejto povahy za relevantný dovolací dôvod, ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (pozri viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

14. Naostatok treba uviesť, že do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho

súdu spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

15. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že žalovanou podané dovolanie nevyvolalo účinok, ktorý by umožnil uskutočniť meritórny prieskum napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Najvyšší súd preto jej dovolanie, neprípustné podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016, odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.